

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

VEU DE LA PLANA

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESES REGIONALS

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

SOSCRIPCIÓ

Castelló al mes ..... 0 25 ptas.
Fora, trimestre ..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
COLOM. 17 2.

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen los originals, encara que no se publiquen

DEL MOMENT

Nostra actuació política se ha distingut sempre ab lo desig noble de restaurar nostres principis regionals, mes en estos temps de fonda crisis y que pareixen presagiar aconteixements trascendentals en la organització dels Estats, redoblarem per nostra part els esforços, no logrant conseguir en la medida que les necessitats imposaben el ambient y prosélits que tenim dret a esperar y la major part de les voltes—dur es el diro—nostra propaganda se perdé en la soletat de la indiferència y la esterilitat. Al fi y alentats per la favorable reacció, cap a nostra causa, que notarem a rail de la aparició dels paperets, «parleu valencià», resolguerem no desmayar fins conseguir un semanari porta-veu dels interessos regionals que en estos temps de febror y actividad periodística, se fa necessari en primer lloc per mantenir constant comunicació ab aquells que comulguen en les nostres idees, y en segón, pera que responden a nostres desitjos puguém obtindre els abundants fruts que habem somniat y que sols un orgue en la prensa, alimentat ab los destells de nostres entusiasmes, podrà, per la justa causa que defenem, fer presa en l'anim generós del poble y condurlo ab tot entusiasme per lo camí just y digne que tan clarament marquen nostres antecedens etnològichs e històrichs.

Mes hui que poseim pera nostra propaganda esta moderna palanca espiritual, mos donem conter de la destresa y habilitat que tindrem que desplegar y tal volta nostres forces no responden a estes necessitats—pero de tots els modos treballarem ab entusiasme y voluntat inquebrantable fins conseguir qu' els sans principis regionals obtinguen de tots el respecte y consideració que mereixen. ¿E, te es el propòsit que mos habem fet y en cara que lamentem—pero no discutim, el dret que assistix a tot hom de juglar nostra propaganda.—algunes chirigotes de mal gust que ans de la publicació d' esta revista se feu a nostra costa tindem a gust vore en totes les alusions que se mos fasen un noble desig de discussió, y ésta, com és mol natural, portà de bona tè no pot donar altre resultat que la adquisició de un

bon arsenal de coneiximents y claritat de intel·ligència.

Es molt natural que, al principi, esta propaganda nostra produix que certa extranyaesa en el poble, pues no en fals van trascurrits mes de dos sigles de dur centralisme y éstos han fet esforços pera borrar nostres caràcters distintius de nacionalitat guiatx tan sols per la química creença de que la solidad y unitat de un Estat que abarque varies nacionalitats o regions—com el Espanyol—dependix mes o menys de la unificació dels sentiments, llengua y aspiracions d'estes y de ahí els esforços desmedits que s'han fet en este sentit no lo grant mes que criar postergacions de unes regions a autres, ferint els sentiments tradicionals dels pobles humillats y encenent en los tranquilis y llaboriosos llars el odi y la rivalitat que tant mos perjudique pera la constitució de un Estat disciplinat y fort. Busquem, si, la unitat que represente la força y qu'es indispensable y convenient als interessos de tots, pero combatim esta uniformitat qu' els poders públics pretenen imposar per quant es no sols contrari a la voluntat del poble sino als mateixos interessos que 'is governs prenen defendre.

«Com evitarem estos anomalies?» sencillament destruït este centralisme que les servix y vullguerem que tots, absolutament tots, pero principalmen aquells valencians regagats que en esta patriòtica renàsena regionalista obriren els ulls ante el iracàs que fa temps por te sufrint el principi centraliste, y no es que se fixem pera fer esta apreciació sols en el espill de casa—de si ya funest—sino també en aquells payos mes enllà dels Pirineus y sobre tot en França que no obstant ser depositaris y generatriç d'este, y havent conseguit en poch esforços—donà la favorable disposició del poble una fácil adaptació—se senten vacilacions en la organització del perevidre y no son pochs els que posen sons ulls en les olvidades y despreciaes reformes desentralitzadores que tan dignament publicaren els preciars il·lustrats francesos Gobineau y Renan. Y si França, a pesar del empori en que s'ha desenvolt, va sentint aversió al centralisme quan no podrem odiarlo mosatros que a mes de instaurarse a colp de violències e injustícies sols ha pro-

duit miseries y odis entre les distintes regions espanyoles? Tot això abone el nostre criteri de que el Estat organitzat en forma centralista constitueix una equivocació tant en el orde de principis com en el orde pràctic y sols ha tingut acollida entre alguns utopichs que al calor dels mots progresiu y liberal que li donaren, entenguerten que constitueix un gran pas donat en la idea de conseguir un Estat, que borran fronteres y diferencies, s'escampare al mon coneut. No es per este camí, si es que se busque la fraternitat universal, per aon habem de encontrarla sino per el foment de les llibertats, locals pues llavors els pobles sentirse lliures serán generosos en totes les causes dignes y honraes.

VINATEA.

VEU DE LA PLANA té l'honor d'invitar a totes les joves de la regió a que honren les pàgines d'este semanari ab les seues produccions.

VEU DE LA PLANA espera a b confiança que les filles d'este Reyne atendràn este prech y anticipadament dona les gracies.

MANS BLANQUES

Notes femenines

«Atreviment insigne. Com digué el poeta, es él meu, al intentar agarrar la ploma pera tindre un rato de jarla en es amables llegidors d'este illustrat semanari.

Perdoneume tots. Y per esta vegá passe la crítica sens fijarse en mon deficient treball, pues la poca costum d'escriure y mon curt coneixement en la materia que vaig a exposar a vostra consideració m'afant en justicia acreedora a la benevolència que crech precis en lo present cas demanar-vos.

Volgudes llegidores: Jove soch en realitat y mol joveneta en cara pera donarvos consells, pero, per desgracia coneix el mon a fondo. He corregut molt, he visitat les grans Ciutats aon el perill pera nosaltres es grand. aon se considera a la dona com a ser

inferior als demés, y se mos explota inicuament, venentmos com a esclaves per quatre mal contats javos, sent la burla y escarni de la humanitat tota.

La experiència parla en mi: oiume, pues, en la mateixa atenció que escolteu a la mare cuant per nostre bé, vos repta. Y no prengueu a mal el qu'en lletres de mole done a coneixer nostres capitals defectes.

Se mos despicia, som injuriades per tot arreu, no se mos guarden les consideracions degudes que com a dones tenim nostre perfecte dret, tots creuen que nostre coneixement està desbaratat, que som joguet de la voluntat del home, que nostre cor no sent les sensacions naturals de la vida, que sols servim pera pregonar nostra coqueteria vestit, la majoria de les voltes, trajes de vius colors y formes detestables, indumentaria sols propria d'artistes de varietes y y dones de la mes censurable conducta.

Això, occurix y ¡Nostra es la culpa vergonya, tinc al diro, pero es cert y no resistisch a confesar.

Clar que hi han excepcions honrosíssimes, però la majoria, per desgracia adoleixen de vicis, qu'al ser calificats, els apliquen en general, dient molt poch en favor nostre.

Ya es hora que les elegides eixcam en defensa propria, treballant tambe per corregir els defectes d'aquelles, que per son curt coneixement, tenen la desgracia de careixer de educació suficient.

Es indispensable si volem ser respectades, treballar fèrmament per fer desapareixer en nosaltres la lleja costum de la exajera coqueteria y acabar de una volta pera sempre, en los antiquissims mots d'«escuadrinyadores» «farsantes» «informals» y molts altres que completen el repertori de la critica popular, tan injustament aplicats moltes voltes.

Hi ha que fugir de les modes que mos desfiguren, adaptant tan sols aquelles que favorixquen nostra persona y agracien nostres cosos: res de combinacions exagerades en lo colorit, una cosa sencilla y elegant a la volta.

¡Cuant be diu en mosaltres la falda a plecs actualment en moda!

RELONGERIA DE EDUARD PARÉS

GONZALEZ CHERMA, 76

Relonges de les millors marques, cadenes, dijes, ulleres y gafes de totes classes. Gemelos Teatre y camp.

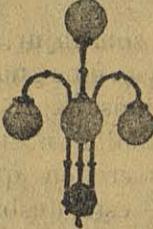
PREUS SENS COMPETENCIA

NOTA.—Esta casa servís en l' acte les recetes d' els Senyors Oculistes, ab cristals esteràctics, cilíndrics o combinats, garantificant la exactitud d' els mateixos.

LAMPARES OSRAM

A 1'90 PTES. DE 5 A 50 BUJIES

Marcawolfram a 1'4 ptes. de 5 a 50»
» Vulcan a 1'30 ptos. lámpara
» Madrid a 1'30 ptos. »

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, salo y menchaor

Fornillos, Planches, Cazos y Estufes elèctriques.

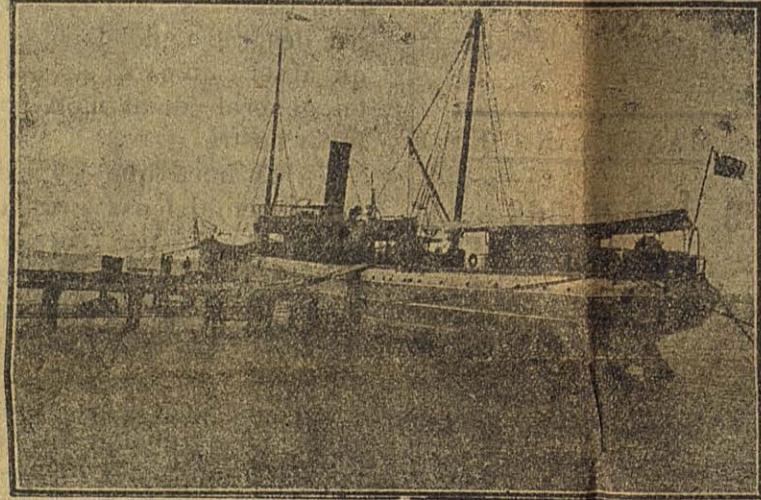
COMPLET SURTID EN MATERIAL PERA INSTALACIÓNS
LAMPSTERIA DE PERE FECED

Gonzalez Chermà, 78

LINEA DE VAPORES TINTORE BARCELONA

Servicio fijo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER EL MAGNIFIC VAPOR

FRANCOLÍ

Travesía rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—Telegrafia sens fils.—EXIDES: De Castelló, Dumenche 11 matí.—De Barcelona, Dimarts vesprá.—La càrrega s' atmetix en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

PER INFORMES A DOMENECH CERT SIA, PLAZA DE LA PAZ, NÚM. 3.—CASTELLÓ
PASETS COLÓN, 11.—BARCELONA

MODERNA Y LUJOSA SUCRERIA Y CERERIA DE VICENT BLASCO

Especialitat en tortaes «Mokas», ramillets y dolços de fruta.
GONZALEZ CHERMA, 56

Per lo bones y barates t' emportarás un gran chasco, Si et compres unes sabates en l' establecimiento del «Barco». Joseph S. Félix, Plaza de la Verge de la Pau, núm. 9 VALENCIA (Sucursal en la Fira)

DROGUERIA LA ARAGONESA

DE
Lluís Gomez Molinos

64. COLON, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumeria del país y extranjero, Drogues, Colors, Barnizos, Pinells, Articles fotográficos i maquinaries.

Venta exclusiva del Alcohol SOL i Colonia ESA

Sabateria

DE
JAUME GONZALEZ

Calsats de última novetat.
Especialitat en el calsat a la mida.
20, Enseñanza, núm. 20
SUCURSAL EN LA FIRMA

EDUARD VICIANO

PAQUEIERIA.—MERSERIA
ALTES NOVETATS

Gran surtit en colls «Pierrot»,
Oga, corbates «Nortón».
Caballers i y Colón, 20

Transports de totes classes

Máquines, calderes, motors y ferros per tonellaes. Conductor y embalador de mobles

JOSEPH VIDAL Y FILLS

Pi y Margall, 57, y Obispo, 8 — CASTELLÓ

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tota afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue i catarrus por crònics que siguen.

Venta en Farmaceries y centres de específics, en Castelló
FARMACIA DE JOAN A. PAS-
CUAL, Gonzales Chermà, 66

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixerops, Licors de les millors marques, Serveses del pais i extranjeres.

Depositari exclusiu del
SIDRAL TEIXIDO

JOSEPH SEGARRA
G. Chermà, 84 — Castelló

INSECTICIDA RODRIGUEZ

Contra el Poll-roig, Serpeta, Pulgons, Fumagina, Negreta y cuants insectes y criptògams ataquen al tarongér, llimoner, oliveres, pomeres y demés arbres.

APROBAT son empleo per R. O. de 30 de Giner de 1912.

Depositari: En JOSEPH VAQUER GOMIS
PASEIG DE MORELLA, 5 — CASTELLO

CASA DE SANCHO GERMANS

(SUCESORS DE ENRIQ TARREGA)

Establiment acreditadíssim, perque sa norma es: sorvir al públic cada vegada millor. Gran surtit, qu' es renove constantment, en comestibles fins i en tots los gèneros concerniens al ram de

ULTRAMARINS

Diariament, recibim los millors articles indicats pera la present època.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36 Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

tú creus que perqu' ell te ho diga ja es veritat.

Els homens saben fingir molt bé; son uns grans comichs, però lo que no saben la majoria, es cumplir ni sentir lo que diuen ses mentides paraules.

Y mira chica saps lo que te dich; qu' evitem paraules y romangos; ésta nit procura estar alerta y los teus ulls te ho faran voré ja que les meues raons no te convencen...

Y com un' alacra, després de clavar la feridora y venosa puntja, en aquell cor tèndre, que repercuti en un' anima verge, s' alluntá la mala pècora, deixantla sumida en el mes grant descon-sol, y trunca l' esperança de la pobra Marieta...

Es denit; los carrers estan presos d' una tenue boira, qu' entorpix la vista. Lo cel se mostra endolat, amagant en ses entranyes les estrelles.

Per l' acera se distinguis la silueta d' un home, que la boira qu' es fá intensa per moments no mos deixa reconeixer...

En lo portal d' una casa, pareix moures un cos de dona...

Tres portes mes pac' allá per dintre 'ls ferros d' una reixa, apercibim un cap, que com mogut per un resort, aguayta y s' amaga...

Un borinot negre, rebolotetja, com prenenen despejar la prisionera boira; ja ses tremoloses y fatídiques ales, dibuixen espirals al rededor del home que avans nomenarem...

Este, al alregar front la porta aon está la dona, s' ha paràt, obedient a una senya casi imperceptible que li ha fet ella.

—Bona nit, Fraisquet; aon vas tan de presa; tu no fas cas de ningú... tot pera ella; fins el saludo esquivés...

—No ho crega; aixó es una exageració... lo que pasa es que a vegades va u distret... y ademés la nit que fá... bueno perdonem qu' em se está fent tart y m' están aguardant.

—Home no tingues tanta impaciencia, que no te la van a furtar... Y aproposit. ¡Saps que tens una novia molt guapa?

—Gracies...

—Liàstima que signe un poch carase-ra... Tu dispensa, pero aixina liò diuen.

—Bueno, me'n vaig que me s' está fent tart. A Deu.

—Escolta, Fraisquet; ¡vols ferme el favor de dirme quin hora es?

—Les nou y mitja, fins un altre rato.

—A Deu Fraisquet, digué ella altargantli la mà...

Ell, no tingue mes remey qu' unirla a la seu, forçosament; no era un mal criát.

El borinot negre está ara detengut en la reixa de Marieta...

—Bona nit princeseta meua;—digué Fraisquet, deixant recolzar son cos damunt dels barróns de la reixa.

—Marieta, per tota resposta, abaixá l' cap y deixá reballar dos llégrimes d' amargura, que foren in-atvertides pera ell.

—¿Qué te pasa? ¿per qué no correspon a lo meu saludo? ¿per qué no me mires? ¿Acás es que ja no me vols? T' has cansat de mi? Parla; dignes algo, traume pront d' esta situació tan penosa. ¡Mira que m' vaig a tornar loco!

Ella fent un esfreg titánich pera disimular la confusió y el pesar que la sumia, balbucient y torpe, en veu aufegá, casi insonora, digué:

—Ho sé tot Fraisquet, tot. Lo que no podia ni volia creure, els meus ulls han seguit muts testichs. ¡No m' enganyaba, no!

Ves; continua en... «ella» que té per tu mes encants que jo... Per ma part procuraré oblidarte... El meu voler era tan grant..., que te perdonas... ¡Per qué t' hauré coneugut! . . . . .

—¡Marieta! ¡Marieta meua...! No el deixá acabar. Un suspir precedit d' un gemech; un arruixó de llàgrimes y uns cristals qu' es tanquen de sópte, produint un ruido semetjant a una pedregá, que repercuti en l' ànima de Fraisquet, foren l' epilech de la conversa. . . . .

La boira s' havia fét tan intensa, que mes que carrers, pareixien calabosos o goles de llòp...

El borinot negre, ja no está en la reixa; ha desaparegut, deixant com recòrt de sa fatal visita, impregná l' atmosfera de farums asfixiosos... . . . .

FRANCESCH ALLOZA.

NOSTRES POETES

SEMPREVIVA

Molt te volia! Mon cor gojava dolços deliquis quant te mirava

dintre la llar.

Ara allá aon mire, tot es misteri: reyna, en ta casa, del cementeri

la soletat.

Tancada trobe la forta reixa aon escoltaves la tendra queixa del meu amor,

mori la parra que ja cobria la mareselva que als peus tenia...

Mori ja tot!

Veig la cadira ont te sentavés els fils y agulles ab que bordaves

dins el baulet;

y aquelles polques de perles fines que eren l' enveja de les fadrines,

y a tu no 't veig!

Puge a la cambra, tota deserta mire en l' estudi la porta oberta,

desert el llit!

Llavors jo cride:- Ont es m' aimá?

Y oixch que 'm responen;—La que 't

(volia)

ja no está ací!—

Foll d' anyoranza, busque en l' armari una penyora, veig el rosari,

y ansios el prench;

no passa dia que una vegada

el rese y diga.—Fon de m' aimada,

que está en el cel!

Josep Bodisa.

Joventut regionalista

A ultims d' abril se prepara una exposició de pintura en el nostre saló en la que pendran part els joves aficionats Llopis, Felip, Martí, Sales, Pascual, Buenosaires, Alloza y Armengot, Donats els treballs que se preparen esperem que serà un èxit.

MUSICA DI CAMARA

Un quintet format per los senyors Joseph Salvador, Emili Sabat, Emili

Sanchis, Emili Pérez y Emili Nicolau. Eixecutarà les sonates de Haydn conegudes en lo mon musical, ab lo titol «Les Sét Paraules de Jesucrist» en lo nostre saló el dia 21 del proxim abril per la nit.

PREGÓ! Lliga anti-alcohólica

Reunit aquest jurat,
Acordá ab un gran ardor,
Prohibir veure licor,
Per son funest resultat.
Convenint tots al remat;
Qu' encara que desinquiete,
Suprimir d' hasta 'l sorbete.
Y sols per ser lo millor,
Pera 'l cos y el bon humor,
Respetar el CHAMPAGNETTE.
Ultramarins de Lluís Catalán Colón, a 1'25 pías. botella.
¡Regalat!

GRACIES...

Gracies, moltes gracies. Ho confesem; molta confiança tenim en lo poble de Castelló; en lo poble que llits, en lo Castelló cult y progresiu, y qu' en son pit sent els llatits de ansia de vida nova, de llibertat...

Nostres esforços han segut compensats per el mes gran èxit; y el publich responen a nostra cridá, feu que se agotara la edició de per si numerosa. ¿Qué mes esperar?

Som un estol de joves que venim en ganes de lluita, y no param fins conseguir lo que tan anhellem el resurgiment de les lletres-patries que tan altes saberan posar a aquells nostres avants-pasats.

Ho conseguirem? A guarnos per nostra primer prova, ¡si! Mes el publich te la paraula.

Volem fer una publicació digna de nostre poble; volem que VEU DE LA PLANA siga e' guia, el orgue de nostre aimat reyne.

Volem que VEU DE LA PLANA siga del publich ya que pera este ha naixut y a ell se deu; per tant, pera obrir-se pas, seguirà per sa recta senda traça, futjint de les incrugades, de rivalitats tontes y antagonismes ridiculs, que a ningú bô y practich conduixen.

Gracies, moltes gracies repetim, ensembs que a tots quedem eternament agrahits...

CRONICA

Com anunciarem en lo número pasat, considerem com a soscritors a tots los senyors que han tingut a bô no tornarmos nostre semanari que publicarem lo pasat disape.

A tots moltes gracies.

El pasat dumenge se celebrá la festa de la Majalena, la tradicional y mes castiga de Castelló. Ab grand sentiment notem com cada any se pert mes, degut als pochs alicients que se preparen. Vorem si a la vinenta festa de la Madale-

na, (si el temps ho permetix y la guerra s'ha acabat) se lloix mes nostre Excm. Ajuntament.

Y ara que parlen de tal Corporació direm dos paraules. Es un espectàcul poch edificant lo que ocurrix, entre concejals, tots los anys. Nosaltres ho trobem mal, con que cal supondere com ho calificaran els forasters.

Seria de raó qu' en estos coeses no se ficara la politiqueria y els consabuts «tiquis miquis». Hora es ya de que se fasa algo pa'regut a lo que fan en l' estranjer, no regatjant unes pesetes y procurant una bona organiació de tal espectacle. Seria lo millor.

El pasat dumenge, festa que fon com tots saben de la Majalena, es trencá la costum de fa anys de no tocar el repic del «Ave María» en eixe dia, com a recordança de haver eixits tots — com diu el amic Caiduch en el nostre número pasat—a esperar als que de la Majalena venim per primera volta a poblar Castelló.

Mols deis tochs de les campanes han perdut el seu antich carácter que be podriem dir clàssich. El que no està modificat se toque molt mal y lo pior es que ya pocs (casi no cap) que n' entenguen de tocarles.

Lo cantor capella Breva, parlant una volta sobre el asunt die que els tochs se debien d' escriure en nota a ff de que no pergueren lo propi estil, pues segons tenim entes, el campaner està dolent y son fill que toca el dia mentat lo repic desconeix la costum.

Bó serà qu' els que deuen prenguen cartes en el asunt.

ADMINISTRACIO

CORREU

Xavier Cardona.—Girona.—Per mediació del amich D' Ivernois, ham rebut les seues soscridicions que anotem. Agrays y mane.

Ramón Castell.—Valencia.—Rebuda lletra que vaig contestar. Per correu, 10 exemplars.

Francech Baidal.—Idem.—Per correu, 20 exemplars. Esperem lletra.

Joan Guerrero.—Barcelona.—Per correu, 15 exemplars. Confiem en ton entusiasme. Memories, demes companys.

Maruxa.—Castelló.—Com vorá, el seu treball, apareix en el present número. Esperem no siga el últim.

Mil merces, y disponga de sons fervents admiradors.

Enrich Ortelles.—Villarreal.—Rebuda sa entusiasta lletra, la que nos complau. Esperem treballle ahí per la idea.

Imp. de V. Bayo, Vera, 3

Debem també acabar en la lleja costum que tenen moltes de gaster colores per pintarse la cara, en el afà tan sols de pareixer mes jovens y guapes, sens tindre en conter qu' eixos colors soLEN estropear el cutis y sols logren en això perjudicar-se a si mateix, y servir de blanch a les mirades de tots los jovens qu' en gran raó se riuen y burlen d' elles pues mes que dones pareixen Clowns de circo en les galtes emvetunades d' almanguina y blanquet.

Vollgudes llegidors: no vulch abusar mes per hui de vostra benevolència, altre rato trataré, mes d' aspaig, y molts asunts que vos incumbixen.

Si alguna de vosaltres te defectes com els avans dits que procure coregir-se y mon desig serà satisfet.

MARUXA

GRANADOS

Desgraciadament s' ha confirmat la trista notícia qu' en passats dies mos anunciat la Prempsa, sobre la mort del insigne autor de «Dançs espanyoles».

Ab Granados, se pert —com ab lo malograt mestre Usandizaga— un paladí de la renaixensa de la música espanyola y una gloria, orgull nacional.

Com altres, dende l' obscur rincó regional, sabé, remuntar-se al pinàcul del diví art de la música, per son propi esforç y sens ajuda de ningú, causant l' admiració del mon sanser y lo respecte de tota una generació de jovens qu' es disputaben el honor de ser dixebles d' ell. Tot asò degut al talent, al pur amor al art y a la suprema distinció musical. La majoria de les nacions coneixen la inspiració musical de Granados, com la més genuinament espanyola, mereixent les mes entusiastes lloanges de totes les diferents rages que s' extabien oïnla.

No fa molt, llunt de sa mare patria y per circumstancies especials, ha estrenat—ab l' indiscutible exit de sempre—sa darrera producció, «Goyescas.» Aquesta òpera ha obtengut les mes caluroses ovacions y alabances del poble neuyorqui, com ho proben els infinitis articles dels critichs nort' americans.

Mes cuant tornaba carregat de gloria y llorers, y lo poble espanyol se preparava pera rebre, com se mereixia, a nostre compatriota, qu' en unió de la companyera de sa vida, anà y tornà buscant la glòria o el fracas; fou arrebatat a la vida per la furia, cega y torpe, de la guerra.

Nosaltres, protestem de tamany, atropell, fet contra lo dret de gents y sentim de tot cor la pèrdua irreparable de Granados y lo just dolor dels seus, de sa patria chica, nostra germana Catalunya y del art musical espanyol.

VERSONS DE PÀTRIA

CRIT A LA JUVENTUD

Ja del dia
amanex una llum clara,
qu' a les ombres al ocas porta vençudes...

Es l' aubada.

¡Qué alegría

sent mon ànima!..

La contemple dolçament,
dende l' cim d' una montanya.

Llum hermosa 's la del dia,
llum sublim que m' entusiasma
y ella fà qu' arranque notes
de mon arpa...

Dende assi veig la planuria
de la mar, tranquila y blava;
a la terre que jo adore,
sine fites, tota plana,
y en mitj d' ella
la ciutat dels meus idilis cimentada.

Si me tornara oroneta
a llurs carrers jo baixara
y tocant de porta 'n porta cridaria.

¡Joventud l' evat de de presa, puix la llum del sol ja acampa!

¡Llevat pronte, d' eixa l' llit;

que la nit ja n' es passada!

¡Ah! ¡Si ho puguera conseguir

mons de coses né donaral.

No tinch ales, més l' Ingenu,
ales dona a qui 'n demana.Ja me veig en la Ciutat
aon está la joventut qu' avans cridava.Ja m' encontre sobre un pis
que te una espayosa cambra.

¡Joventut sense ideals!

Joventut que dorms tranquila y olvidada,
a mon crit, afanyosa algat del llit y agarra un' arma.que la lluya s' ha de fer,
crua, forta, temeraria!..¡Joventut que ja 's de dia,
y es el dia qu' ham de fer esta jornada!..

¡Vingau tots, no tingau por!

¡Vingau tots a nostra casa,

qu' assi encontraren estesa

la senyera de la Pàtria!..

¡Acuidid regionalistes

que triufant y victoriosa ham d' aixecarla!

Amadeu Pitarch.

L' home a la Dona

Presentament

En permis teu, Dona valenciana, filla de Castelló, me presente a tu, el cap descubert, inclinat correcta y respetuosament, en la ma ua paper impres....

Es un exemplar del manifest que Solidaritat Catalana triunfant, publicà, fa deu anys precisament, en Abril de 1906, firmat per les dones mes ilustres de Catalunya. Permitisme que 't lliixa uns renglons no mes. Ahi van:

«El foment de la Patria, es la Família; el foment de la Família, es la Dona.... Sortosament pera ella, en l' integral despertar de la nostra terra s' hi ha barrejat la Dona catalana: la causa de Catalunya, causa d' amor, es salvada desd' aquesta hora. Que cada cosa, per ariss de las donas sigui un raceret de la causa catalana: així cumplim nostra missió. Donas catalanas: fent Patria, fem Família; fent Llar, fem Amor.»

L' image es viritat; tendre, delicat el

pensament. Yo t' invite, Dona valenciana, filla de Casielló, a que 't fases propi el lema... En el resurgir esplendit y consolador del espírit regionaliste valencià, despertat per una colla de jovens entusiastes y generosos, que senten l' anyoransa d' un pasat gloriós y aspiren a resusitar per s' amor a la nostra terra valenciana, les seues tradicions, la seu indiscutible personalitat històrica, no pot faltar la Dona, que deu prendre part en este moviment; mes encaixa cuan, sen un moviment romàntic y espiritual, parla a l' anima, y en l' anima, después de Déu, la Dona mana...»

La Dona te en sa naturalesa y en sa sensibilitat, algo sobre-natural que la fa indispensables a tota propaganda y a tot apostolat. Se serveix, casi sempre 'n exit segur, dels mijos de la persuasió, de la seducció, dels que Deu la dota ab prodigalitat. Casi sempre han iniciat les conquestes religioses, polítiques y socials les dones, y elles han segut també les que les han fetes creixer y triunfar.

La missió de la dona en la terra, es missió d' amor, de bondat, respecte y significació, finalitats tan lligades a la causa regionalista que's fundisen en un sol pensament. Les mares, les novies, tota Dona, deu inculcar als seus fills, al novio, als homes que la rodejen, la veneració a tot lo nostre, encara que no sigui per altruisme y virtuts civiques—que si ho serà per egoisme, perque 'ls vics son estranyes a la nostra terra, y els que apleguen a penetrar en l' espiritu d' ella, ha de ser dignes y virtuosos, respetuosos en la Dona y amant de la seu mare, de lo seu muller.

Dona valenciana, filla de Castelló, segueix el exemple de les dones catalanes: que cada casa, per amor de les dones, siga un raceret de la causa regionalista valenciana: fent Patria, fareu Família; fent Llar, fareu Amor.

MANEL BELLIDO Y RUBERT.

Roser marcítat...

Un carinyo pür: un amor veritat.

Se volien en l' ànima, com deu ser el voler, Ell, l' adoraba ab pasió religiosa. Ell corresponia este voler ab un altre no menys intens.

Responie per Marieta y Fraisco.

El dimoni encarnat en forma de dona, en sa llengua de brassa, s' intercalá en mig d' este ambient de bonança, y per forga surgi la tempesta... ¡Qué com foru? No tardarem a saberlo: proseguim l' historia, que historia es, per ser vixuda.

Tereseta la vehina de Marieta, era una femella en merits físichs suficients pera no passar desapercibida; no agermanaba lo físich en lo moral; tenta tisores en llòch de llengua; en cuestió de céls no envetjaba a ningú; d' embolicadora, semblava madeixa descuidá en mans de chicuelo; fisiogònia fins la consumació.

Una setmana tan sols contaba en aquell vehinat, ja portava l' estadística de tota la contorná. Si la So Vicenta tenia un marit lo mes jugador y borratjo qu' es podia demanar. Si Pepica la vehina de confront, d' una malaltia s' havia quedat pelà y portava una peluca que li regalà lo dia del seu sant. Si el manyà del cantó s' havia divorciat de la doua per el mero fét de que li agradaben tots mes qu' ell... En fi tot, No podia per tant passarli desapercibit el festeig de Marieta y Fraisco. Y es el cás que s' enamorá locament del novio d' esta: y prometé en sa intimitat ferse en ell... .

—Tu ja et farás carrech de lo doloros qu' es pera mi tindre que donarte esta mala notícia, pero la simpatia que m' inspires y l' amistat que a tu enlliga, son la causa que m' ha induit a posar-te en antecedents de la cosa y al mateix temps evitar qu' et s' emburle com te s' està emburlant... ara tu pren la resolució que millor te parega... Si a mi em demanares consell, no t' el donaria... pero jo en lo teu lloc, esta nit mateixa l' aviari sens admittir escuses ni contemplacions..

—Pero es possible siga veritat lo qu' em dius Tereseta; no, jo no puch creureu de ningun modo... Fraisquet me vol molt, me ho diu sempre..., me ho dirà esta nit... y jo el creure; si si, el creure i perque ductaro, si ho demostren los seus ulls apasionats, quant me mira... y sa boca balbucient quant me diu tot amorós qu' em vol en tot lo cor... .

—Ah, tonteta; que sencilla eres. Y